

Literatura a tištěné prameny:

- Josef ADAMEC, *Štramberk a německá okupace IX*, Štramberk – zpravodaj města, 2/2007, s. 10–14.
- Adrian von ARBURG – Tomáš STANĚK (edd.), *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951. Duben-srpen/září 1945: „Divoký odsun“ a počátky osidlování. Sv. II.1*, Středokluky 2011.
- Dimitris ATANASIADIS, *Proměny národnostní skladby Šumperska a Jesenicka v letech 1945–1950*, in: *Slezsko a třetí Československá republika 1945–1948*, Opava 2023, s. 203–220.
- Zdeněk BAJGAR, *Akce „Budujeme Slezsko“*, Hlučínsko 5, 2015, č. 2, s. 16–17.
- J. BARTOŠ, *Základní charakteristika východních Sudet (Vládního obvodu Opava) 1938–1945*, in: kol., *Historie okupovaného pohraničí*, sv. 3, Ústí nad Labem 1998, s. 7–24.
- Josef BARTOŠ, *Odpor a odboj ve vládním obvodu Opava 1938–1945*, in: *Historie okupovaného pohraničí 1938–1945* 6, Ústí nad Labem 2000, s. 157–175.
- Friedmann BEDÜRFTIG, *Třetí říše a druhá světová válka. Lexikon německého národního socialismu*, Praha 2004.
- Perry BIDDISCOMBE, *Werwolf: The History of the National Socialist Guerilla Movement 1944–1946*, Toronto 1998.
- Aleš BINAR, *Military Operations in the Osoblaha region in spring 1945*, *Slezský sborník* 118, 2020, č. 2, s. 80–103.
- Tomáš BURYŠEK, *Venkovní služebna Gestapa v Šumperku v letech 1938–1945 a poválečné osudy příslušníků služebny*, Olomouc 2020 (diplomová práce).
- Rupert BUTLER, *Ocelová pěst: historie britských commandos*, Praha 1997.
- Roman CÍLEK – Jiří FABŠIC, *Vlkodlaky kryje stín*, Praha 1968; R. CÍLEK, *Werwolfové. Hitlerova poslední tajná zbraň*, Praha 2010.
- Josef CEPEK, *Budování a činnost Sboru národní bezpečnosti na někdejší okrese Bruntál v letech 1945–1948*, in: *Sborník Bruntálského muzea*, 2003, s. 11–119.
- František ČAPKA – Lubomír SLEZÁK – Jaroslav VACULÍK, *Nové osídlení pohraničí českých zemí po druhé světové válce*, Brno 2005.
- Václav ČERNÝ, *Pohledy do dějin Staroměstska*, Staré Město 2011.
- Vladimír ČERNÝ, *Protipartyzánské operace na Moravě v letech 1944–1945*, Brno 2006 (disertační práce).
- Henry DE ZENG – Douglas STANKEY, *Luftwaffe Officers Career Summaries. Section G-K.*, s. 499, online: <https://www.ww2.dk/Lw%20Offz%20-%20G-K%20Apr%202023.pdf>
- Kurt DIECKERT – Horst GROSSMANN, *Boj o Východní Prusko*, Praha 2014.
- Branislav DORKO, *Okresní vedení NSDAP v Krnově 1938–1945: Struktura a představitelé*, Opava 2021.
- B. DORKO, *Pracovní a internační tábor v Opavě*, in: *Troppau 1945. Opava v roce nula*, Opava 2017, s. 182–198.
- Jiří FRIEDL, *Jak to bylo s vraždou v lese Botzenberg? Příspěvek k ilegálním útěkům polských*

- občanů přes Československo na Západ a k poměrům v pohraničí v roce 1945, *Historie a vojenství* 65, 2016, č. 4, s. 74–86.
- Zdeněk GÁBA, *Vysoké Žibřidovice: proměny zemědělské vsi*, Štíty 2012.
- Dan GAWRECKI, *Dějiny Českého Slezska 1740–2000, sv. II*, Opava 2003.
- Generalleutnant Peter Hermann, online: https://www.geocities.ws/orion47.geo/WEHRMACHT/LUFTWAFFE/Generalleutnant/HERMANN_PETER.html
- Alexander GERBERY, *Pôsobenie organizácie Werwolf v českom pohraničí Protektorátu Čechy a Morava*, Hradec Králové 2020 (diplomová práce).
- Adolf GÖDEL (ed.), *Heimatjahrbuch Ostsudetenland* 4, Inning 1957.
- Květoslav GROWKA, *Jan Krejčí: občan města Jeseníku 1895–1962*, Jeseník 2019.
- Eva HAHNOVÁ (ed.), *Od Palackého k Benešovi: německé texty o Čechách, Němcích a českých zemích*, Praha 2014.
- Rostislav HÁNYŠ, *Střelení vězňů i kolony uprchlíků. Leden 1945 byl na Jesenicku krutý*, online: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/jesenicko-leden-1945-pochody-smrti-strileni-veznu-dezerteri.A190119_452129_olomouc-zpravy_stk
- František HANZLÍK, *Tajné služby na cestě KSČ k moci 1945–1948. Únor 1948 – výsledek nerovného zápasu*, Praha 2021.
- F. HANZLÍK, *Vojenské obranné zpravodajství v zápasu o politickou moc 1945–1950*, Praha 2003.
- Ondřej HLADÍK, *Dětrichov – česká Osvětim?* *Historická penologie*, 2004, č. 2, s. 1–3.
- Lubomír HLAVIENKA – Ondřej KOLÁŘ, *Jesenicko 1945: mezi válkou a mírem*, Jeseník 2024.
- L. HLAVIENKA – O. KOLÁŘ, *Sbor národní bezpečnosti ve Slezsku v letech 1945–1948 a jeho podíl na řešení poválečných problémů regionu*, Opava 2022.
- Ludvík HORČICA, *Německé záškodnické podzemí (wehrwolf) na českém území po květnu 1945*, in: *Komu patří omluva?: historická pravda o poválečných událostech: sborník přednášek ze stejnojmenné konference pořádané ve středu 25. května 2016 v Brně*, Brno 2016, s. 118–124.
- L. HORČICA, *Ve znamení dvojitého V*, Brno 2016.
- Václav HOUŽVIČKA, *Odsun Němců z Československa 65 let poté*, Brno, 2012; Tomáš STANĚK, *Odsun Němců z Československa 1945–1947*, Praha 1991.
- Jana HRADILOVÁ, *Impresário Rudolf Kaps, vzestupy a pády hudebního velikána z Jesenicka*, in: *Jesenicko, vlastivědný sborník* 22, Jeseník 2021, s. 15–35.
- J. HRADILOVÁ, *Anarchie moci. Správní a dozorčí personál tábora pro Němce v Adolfovicích (1945–1946)*, in: *Historie 2000. Celostátní studentská konference*, České Budějovice 2001, s. 239–259.
- J. HRADILOVÁ, *Odsun Němců z Frývaldova po roce 1945 ve světle českých pramenů a literatury*, Šumperk 1996.
- Jaroslav HRBEK – Vít SMETANA, Vít a kol., *Draze zaplacená svoboda. Osvobození Československa 1944–1945, Sv. II*, Praha 2009.
- Jaroslav CHYTIL, *Konec druhé světové války v Lomnici a Tylově*, Rýmařovský horizont, 2015, č. 21, s. 16.

- Roman ICHA – Jiří KAREL – Herbert SCHNEIDER, *Těžké umírání na prahu míru – Rýmařovsko 1945*, Střední Morava 5, 2001, č. 9, s. 22–42.
- Roman JANAS – Pavel MACHÁČEK, *Váleční zajatci na Jesenicku v letech 1939–1945*, Česká Ves 2023.
- Zdeněk JIRÁSEK – Aleš KREMPL, *Osídlení okresu Bruntál v letech 1945–1949*, Slezský sborník 113, 2015, č. 2, s. 315–338.
- Z. JIRÁSEK – A. KREMPL, *Osídlování okresu Krnov v letech 1945–1949*, Časopis Slezského zemského muzea: série B – vědy historické 64, 2015, č. 3, s. 257–270
- Tomasz KAMUSELLA – Terry SULLIVAN, *The Germans of Upper Silesia: the Struggle for Recognition*, [bez místa vydání] 1999.
- Otakar KÁŇA, *Historické proměny pohraničí: vývoj pohraničních okresů Jeseník, Rýmařov, Bruntál a Krnov po roce 1945*, Ostrava 1977.
- Petr KAŇÁK – Jan VAJSKEBR, *Kariéry ve službách nacismu: Nejvyšší velitelé německého potlačovacího aparátu v Protektorátu Čechy a Morava*, Praha 2020.
- Jiří KAREL, *Rýmařov v dějinách*, Rýmařov 2021.
- Brendan KARCH, *Nation and Loyalty in a German-Polish Borderland: Upper Silesia, 1848–1960*, Cambridge 2018.
- Václav KAŠKA, *Německy mluvící obyvatelstvo v politickém okrese Žamberk v letech 1945–1948*, in: *Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945*, Brno 2010, s. 195–234.
- Ian KERSHAW, *Konec. Německo 1944–1945*, Brno 2013, s. 152–154
- Pavel KLEIN, *Odbojové hnutí na Cotkytelsku v období nacistické okupace 1939–1945*, Olomouc 2015 (diplomová práce).
- Miroslav KOCÍCH, *Úloha a místo expozitury ZNV v Ostravě*, Slezský sborník 65, 1967, č. 3, s. 325–343.
- Ondřej KOLÁŘ, *Boj o Ostravsko 1945*, Ostrava 2021.
- O. KOLÁŘ, *Henleinovské povstání v západním Slezsku 1938*, Opava 2023.
- O. KOLÁŘ, *K personálnímu složení a činnosti Gestapa v Opavě*, Časopis Slezského zemského muzea, série B – vědy historické 63, 2014, č. 3, s. 113–124.
- O. KOLÁŘ, *K průběhu henleinovského povstání na Osoblažsku a ve Městě Albrechticích v září 1938*, Historica: revue pro historii a příbuzné vědy 13, 2022, č. 2, s. 142–155.
- O. KOLÁŘ, *K vnímání „nepřítele“ a „osvoboditele“ v bojích jara 1945 v paměti českého obyvatelstva Slezska a Ostravska*, Historica: Revue pro historii a příbuzné vědy 8, 2017, č. 2, s. 183–196.
- O. KOLÁŘ, *Konfidenti opavské úřadovny Gestapa před Mimořádným lidovým soudem v Opavě*, Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis 10, 2017, s. 247–264.
- O. KOLÁŘ, *Mimořádný lidový soud v Opavě a „velká“ retribuce v západním Slezsku 1945–1948*, Opava 2021.
- O. KOLÁŘ, *Německý bezpečnostní aparát v opavském správním okrese 1938–1945*, Historica Olomucensia 51, roč. 2016, s. 189–205.
- O. KOLÁŘ, *Post-WWII Immigration to Czechoslovak Borderland with Regard to Silesia and*

- North Moravia*, in: *Post-WWII Migration in the V4 Countries Propaganda Analysis of Central European Migration Flows*, Košice 2022, s. 6–33.
- O. KOLÁŘ, *Z minulosti Holčovic*, Holčovice 2022.
- Ivana KOLÁŘOVÁ – Ondřej KOLÁŘ, *K typologii a periodizaci aktivit německé iredenty v českém Slezsku 1918–1938*, in: O. KOLÁŘ (ed.), *Pohraniční regiony Československa 1918–1989*, Opava 2023, s. 7–22.
- Ota KONRÁD – Rudolf KUČERA, *Cesty z apokalypsy: fyzické násilí v pádu a obnově střední Evropy 1914–1922*, Praha 2018.
- Zdeněk KRAVAR, *Opava v rámci Říšské župy Sudety*, in: F. ŠVÁBENICKÝ (edd.): *Troppau 1945*, s. 6–27.
- Iva KVAPILOVÁ, *Přehled organizačního vývoje Sboru národní bezpečnosti v letech 1945–1950 se zaměřením na veřejně bezpečnostní (resp. pořádkovou a kriminální) složku*, in: *Sborník archivu Ministerstva vnitra*, Praha 2003, s. 69–90.
- Kurt LANGER, *Dny strachu. Zpráva o „odsunu“ sudetských Němců z Bruntálska*, Praha 1992.
- Vít LUCUK, *Vzpomínky zůstaly: osudy lidí z Jesenicka, Javornicka, Vidnavska, Žulovska a Šumperska 1938–1989*, Štítý 2016.
- V. LUCUK, *Zapomenutí svědkové: osudy lidí ze Šumperska, Staroměstska a Zábřežska 1938–1989*, Štítý 2015.
- Piotr MADAJCZYK – Danuta BERLIŇSKA, *Polska jako państwo narodowe: historia i pamięć*. Warszawa 2008.
- Jindřich MAREK, *Muži z Ringway I, Cheb* 2014.
- Petr MATČEJEK – Maxmilián TRUPAR, *Kronika pochodu smrti. Pochody smrti Opavskem*, Opava 1987.
- Jaromír MATÝSEK, *Některé aspekty letecké bombardovací ofenzívy a její projevy na Moravě a ve Slezsku za 2. světové války*, in: *Morava a Slezsko ve vojenských operacích v závěru 2. světové války. Vojensko-historický seminář velitelství 2. armádního sboru. Památník Hrabyně, květen 1995. Brno 1995*, s. 67–72.
- Pavel MINAŘÍK, *Velitelství Josef v čs.-polském sporu o Těšínsko*, online: <https://armada.vojenstvi.cz/povalecna/studie-a-materialy/velitelstvi-josef-v-cs-polskem-sporu-o-tesinsko-v-lete-1945.htm>
- Jaromír MRŇKA, *Limity lidskosti: politika a sociální praxe kolektivního násilí v českých zemích 1944–1946*, Praha 2019.
- Bernadetta NITSCHKE, *Wysiedlenie ludności niemieckiej z Polski w latach 1945–1949*, Zielona Góra 1999.
- Michal NOVÁK, *Příspěvek k divokému odsunu v Orlických horách*, Brno 2021 (bakalářská práce).
- Antonín NOWAK (ed.), *Bojový manuál jednotek Werwolf*, Praha 2020.
- Josef OSSADNIK, *Land zwischen den Mächten: das ehemalige österreichisch-Schlesien (Westschlesien 1740–1946); künstlich geschaffener Vielvölkerstaat*, Kempten 2015.
- Piotr PAŁYS, *Administracja polska wobec czechosłowackich roszczeń terytorialnych na Śląsku w latach 1945–1947*, in: *Slezsko v dějinách českého státu. Sborník příspěvků z vědecké konference, pořádané pod záštitou prezidenta České republiky Václava*

- Havla u příležitosti 50. výročí Slezského ústavu SZM v Opavě, Opava 1998, 356–361.
- Jaromír PAVLÍČEK, *Opavské Slezsko v boji proti nacistické okupaci 1938–1945*, Opava 2003.
- Martin PEŠL, *Werwolf. Analýza z hlediska typologie politického násilí*, Brno 2004 (diplomová práce).
- Robert PRIMKE – Maciej SZCZEREPA, *Werwolf – Tajne Operacje w Polsce*, Kraków 2008.
- Petr PROCHÁZKA, *Příběhy z pohraničí*, Jeseník 2007.
- Sofie RIEMEL, *Volkssurm východní Sudety*, in: F. ŠVÁBENICKÝ, (ed.): Troppau 1945, s. 86–100.
- Sjednocení Červené Vody*, online: <https://www.cervenavoda.cz/obec-cervena-voda/historie/sjednoceni-cervene-vody>
- Zdeněk SNÍTIL a kol., *Stručný přehled dějin SNB*, Praha 1981.
- Timothy SNYDER, *Krvavé země. Evropa mezi Hitlerem a Stalinem*, Praha – Litomyšl 2013.
- Matěj SPURNÝ, *Nejsou jako my: česká společnost a menšiny v pohraničí (1945–1960)*, Praha 2011.
- Tomáš STANĚK, *Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování*, Praha 2005.
- Jan STEJSKAL, *Konflikty v soužití Čechů a Němců v Zábřehu v letech 1944 až 1946*, Olomouc 2013 (diplomová práce).
- Gretl STRIK, *Tragické májové dny 1945 v Městečku Trnávce*, Středokluky 2002
- František ŠVÁBENICKÝ, *Opava po válce*, in: F. ŠVÁBENICKÝ (ed.), Troppau 1945, s. 168–181.
- F. ŠVÁBENICKÝ, *Opava v posledním válečném roce*, in: F. ŠVÁBENICKÝ, (ed.): Troppau 1945. Opava v roce nula, Opava 2016, s. 38–70.
- Bohumila TINZOVÁ, *Engelbert Kaps, sochař a starosta*, in: Německá okupační správa v letech 1938–1945, Praha. 2018, s. 246–263.
- Emil TROJAN, *Tak přísahali... Partyzánský odboj v Orlických horách v letech 1939–1945*. Ústí nad Orlicí 2001.
- Jan VAJSKEBR a kol., *Počátky teroru. Nasazení německých policejních složek při okupaci československého pohraničí*, online: https://www.soalitomerice.cz/wp-content/uploads/2020/04/Pocatky-teroru_vodoznak-web.pdf
- Martin VAŇOUS, *Formování a činnost partyzánské divize Václavík v Podorlicku v roce 1945*, Brno, 2015 (bakalářská práce).
- Vojenské dějiny Československa (1945–1955, V. díl*, Praha 1989.
- Charles WHITING, *Werwolf*, Praha 2002
- Andreas WIEDEMANN, *„Pojď s námi budovat pohraničí!“: osídlování a proměna obyvatelstva bývalých Sudet, 1945–1952*, Praha 2016.
- Miroslav ZAPLETAL, *Na úsvitě svobody. Bratrušovská tragédie 31. března 1945*, Šumperk, 2015, online: https://www.bratrusovskatragedie.cz/pdf/na_usvite_svobody.pdf
- Jan ZUMR, *Vše, co je opravdu dobré a čisté krve, přivést do Schutzstaffel. Výstavba Allgemeine-SS v Protektorátu Čechy a Morava*, Securitas Imperii 28, 2016, č. 1, s. 38–59.